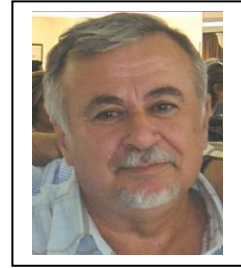

Για τον Βασίλη από το Χημικό που «έφυγε» «in memoriam»

Του Καθ. Δημ. Μαυράκη

Πρώην Προέδρου του Συλλόγου Βοηθών και Επιμελητών ΦΜΣ

Πριν από ημέρες έφυγε από την ζωή ο Βασίλης Βουκουβαλίδης. Ένας σεμνός άνθρωπος, ένας φίλος και οραματιστής, ένας συνάδελφος που οργάνωσε και αγωνίστηκε για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του Ελληνικού Πανεπιστημίου.

Θυμάμαι τον Βασίλη τότε, τον Απρίλιο του 1975, που μαζί με λίγους ακόμη από την Φυσικομαθηματική Σχολή Αθηνών (ΦΜΣ) ξεκινήσαμε, με το Συνέδριο για την Ανώτατη Παιδεία, μία πρωτόγνωρη προσπάθεια εκσυγχρονισμού και εκδημοκρατισμού του Ελληνικού Πανεπιστημίου.

Ενός θεσμού που η δομή και λειτουργία του, εκείνη την εποχή, αντανακλούσε τα αποτελέσματα εμφύλιου σπαραγμού και ταυτοχρόνως την επιρροή των ξένων διπλωματικών αποστολών στην επιλογή του διδακτικού προσωπικού από τις οικονομικά εύπορες και νομιμόφρονες οικογένειες της χώρας.

Χρειάστηκαν τρία χρόνια για να οδηγηθούμε στην απεργία των 100 ακριβώς ημερών με μοναδικό αίτημα την αποδοχή από τα πολιτικά κόμματα ενός Δημοκρατικού και Αξιοκρατικού Νόμου -Πλαισίου.

Όσοι πήραμε μέρος σε αυτή την πανελλήνια και συλλογική προσπάθεια θυμόμαστε τον Βασίλη να εμπνέει και να αγωνίζεται, μέχρι την ψήφιση του Νόμου -Πλαισίου.

Ενός νόμου που επιβλήθηκε από το σύνολο των μελών του Επιστημονικού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΠ), που λανθασμένα η τότε πολιτική ηγεσία μετονόμασε σε Διδακτικό Επιστημονικό Προσωπικό (ΔΕΠ), αλλοιώνοντας και υποβαθμίζοντας τον κυρίαρχο ρόλο της Έρευνας και της Επιστήμης στη ζωή του νέου Πανεπιστημίου.

Θυμάμαι τον Βασίλη να χαίρεται για τις αλλαγές που έφερε ο Νόμος Πλαίσιο και να θλίβεται από την αδυναμία των πολιτικών δυνάμεων, μέσα από τις νεολαίες τους, να τον στηρίξουν.

Ο Βασίλης δεν καταδέχθηκε να εξαργυρώσει τον αγώνα και την επιρροή του για την ακαδημαϊκή εξέλιξη του.

Μία νέα αποστολή που θα του επέτρεπε να φανεί χρήσιμος στην ιδιαίτερη πατρίδα του άρχισε να τον απασχολεί. Ένα σχέδιο που συνδύαζε την οικονομική ανάπτυξη του νησιού του με την καθιέρωση του ως διεθνούς κέντρου ιατρικών σπουδών και έρευνας. Αυτό συζητούσε και ήλπιζε να προωθήσει μέσα από τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες.

Έλεγε πως μπορούσε να πείσει τους συμπολίτες του να τον εμπιστευθούν. Ένα σχέδιο που δεν μπόρεσε να ξεκινήσει, καθώς για λόγους ... άλλους, ανεξάρτητους από αυτόν, δεν προκρίθηκε να είναι υποψήφιος βουλευτής.

Ο Βασίλης υπήρξε ένας αγαπημένος φίλος και αγωνιστής. Έφυγε αφήνοντας μία μνήμη ενός πράου ανθρώπου με ένα χαμόγελο στα χείλη και μία διάθεση ειρωνείας και αυτοσαρκασμού.

Για τον Θάνατο του Βασίλη με ειδοποίησε ο Κυριάκος ο Τσιμήλης με αυτό το κείμενο – μνημόσυνο, που παραθέτω αυτούσιο.

Ο Κυριάκος αναφέρει κάποια ονόματα, αλλά σίγουρα απουσιάζουν και τόσα άλλα, όπως της Ουρανίας και του Κώστα από το Μαθηματικό, του Δημήτρη από το Γεωλογικό, της Φρόσως από το Χημικό, της Τόνιας και των άλλων από το ΕΜΠ, της Εύας από την Βιομηχανική, της Ταρσίτσας, της Παρούλας, της Αλεξίας και του Βασίλη από την Κομοτηνή, του Γιώργου από την Ξάνθη, του Κώστα από την Πάτρα, του Νίκου από την Ιατρική, του Νικόλα από την Γεωπονοδασολογική και τόσων άλλων από την Θεσσαλονίκη και από τα Ιωάννινα.

Είμαστε τότε νέοι, είχαμε όνειρα, τολμήσαμε και αλλάξαμε το Πανεπιστήμιο. Τώρα που αρχίζουν να «φεύγουν» οι συναγωνιστές μας «ορθόν και πρόπον» είναι να θυμίζουμε πόσο σημαντικοί υπήρξαν

Από Κερασούντος μέχρι Ευρυτανίας, τρεις στάσεις δρόμος...

Ο Βασίλης «έφυγε» και δεν προλάβουμε να βρεθούμε ούτε στην Κύπρο ούτε στην Κω...

Ήταν απόγευμα, τέλος του Οκτώβρη του 1967. Η Χούντα πλάκωνε την ατμόσφαιρα. Χαφιέδες παντού, στις γειτονιές, στην αγορά, στα πανεπιστήμια. Χρεώναμε με υποψίες τον θυρωρό, τον περιπτερά, τον κλητήρα, χωρίς κοινωνική προκατάληψη. Μόλις που αρχίσαμε να γνωρίζουμε το Παλιό και το Νέο Χημείο (Σόλωνος και Ναυαρίνου). Υποπτοι ήταν και κάποιοι, λίγο μεγαλύτεροι, κοστουμαρισμένοι και γραβατωμένοι - μύγα μέσα στο γάλα - αφού το στυλ αυτό ήταν αταίριαστο και καθόλου βολικό μπροστά στον εργαστηριακό πάγκο...

Εκείνο το απόγευμα ανέβαινα τα σκαλιά του Νέου Χημείου για εγγραφή στο Εργαστήριο Ανόργανης Χημείας. Πρωτόγνωρη η εμπειρία για ένα πρωτοετή. Χρειαζόταν επιβεβαίωση για την ορθότητα της πορείας. «Μήπως ξέρετε αν απεδώσαμε στην Ανόργανη;». «Κι εγώ εκεί πάω» απάντησε, με περισσότερη σιγουριά, ο Βασίλης. Αυτή η γνωριμία μάς οδήγησε σε μια ιδιαίτερη φιλία, για πενήντα εφτά και κάτι χρόνια...

Ο Βασίλης συστήθηκε με το επίθετό του (Βουκουβαλίδης, περίεργο σαν το δικό μου) και την καταγωγή του. «Είμαι Κώτης» μού εξήγησε, παραπέμποντας στην Κω. Το Χημικό Τμήμα έδωσε στους συμφοιτητές τη δυνατότητα για συνεργασία και φιλία, σε πείσμα της καχυποψίας σε εκείνους τους δύσκολους καιρούς...

Όσο φιλόξενο κι αν ήταν το σπίτι των θείων του Βασίλη στην οδό Κερασούντος δεν μπορούσε να στεγάσει πολυμελείς παρέες σε μακρές συζητήσεις για ιδεολογικά,

κοινωνικά και πολιτικά θέματα και φοιτητικά χαζοξενύχτια. Το δικό μας φοιτητικό διαμέρισμα στην οδό Ευρυτανίας ήταν πάντα ανοικτό. Κι η παρέα μεγάλωνε... Κι αν ο Βασίλης έχανε το τελευταίο λεωφορείο «3/7 Ερυθρός-Πατήσια» (ή, το αντίστοιχο τρόλεϊ 3), τρεις όλες κι όλες ήταν οι στάσεις. Στο σπίτι των θείων του πήγαμε κάποιες φορές για να δούμε ποδόσφαιρο. Τι αχρείαστο και ανούσιο ξενύχτι, μέχρι τις 3 το πρωί, για εκείνο το 0-0 ανάμεσα σε Ιταλία και Ουρουγουάη τον Ιούνιο του '70, στο πρώτο «έγχρωμο» Παγκόσμιο Κύπελλο στο Μεξικό...

Η παρέα είχε μεγαλώσει, πέρα από τα όρια του Χημικού Τμήματος... Ήταν ακόμα ο Αντρέας, ο Μάκης, ο Γιώργος, η Έλλη, ο Κώστας, η Μερόπη, ο Δημήτρης, ο Προκόπης, η Φρόσω, η Ειρήνη, ο Πάνος, ο Χριστόφορος... Χωρίς να το καταλάβουμε (έτσι λέγαμε μετά) φτάσαμε στο πτυχίο. Ο Βασίλης ήταν ο μόνος αριστούχος.

Πραξικόπημα, εισβολή, Μεταπολίτευση. Ο εκδημοκρατισμός της Ανώτατης Παιδείας δεν ήταν ένα σύνθημα αλλά μια δύσκολη διαδικασία. Χρειαζόταν όραμα, διεκδικητικότητα, συνέπεια, ειλικρίνεια και, κυρίως, ξεκάθαρους ιδεολογικούς στόχους. Τη διαδικασία αυτή την ζήσαμε και την υπηρετήσαμε πολύ ενεργά. Μετά τη Μεταπολίτευση (Γενάρης 1975) διοριστήκαμε με τον Βασίλη «Βοηθεί», γείτονες κατά δυο ορόφους (όσο η Οργανική Χημεία με τη Φυσικοχημεία). Μέσα σ' αυτή τη συγκυρία βρεθήκαμε, όχι τυχαία, συναγωνιστές - μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Επιστημονικού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΠ), Αντιπρόεδρος ο Βασίλης, Γενικός Γραμματέας εγώ. Το φορτίο που μοιραστήκαμε όλοι ήταν βαρύ και πολλά μάθαμε μέσα σε εκείνες τις εκατόν μέρες που κράτησε η απεργία των πέραν των τεσσάρων χιλιάδων μελών του ΕΔΠ σε όλα τα ΑΕΙ της Ελλάδας το 1978. Από τις 16 του Φλεβάρη μέχρι τις 31 Μαΐου, με συνέχεια ακόμα και μέσα στις διακοπές του Πάσχα και χωρίς μισθό! Η διεκδίκηση ήταν πραγματικά μια επαναστατική διαδικασία, το ίδιο και οι στόχοι της: Μονιμότητα και Ενιαίος Φορέας Διαδασκόντων. Ήταν εκεί, σε ατέλειωτες συζητήσεις - συχνές κι οι διαφωνίες - κι ο Δημήτρης, ο Διονύσης, η Ρέτη, ο Κώστας, ο Μίλτος, ο Στέφανος, ο Παναγιώτης, η Χαρά, η Ντία, η Νάση, ο Μανώλης (Γεωπονική), ο Αντρέας, η Ελέγκω, η Ρόζα, ο Νίκος (Μετσόβιο), ο Άλκης (Πάντειο), ο Θεόδωρος και ο Δημήτρης (Αριστοτέλειο)...

Ο αγώνας δικαιώθηκε σε μεγάλο βαθμό, κι ας ήταν λίγοι εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας που κατάλαβαν την ουσία της διεκδίκησης. Ο Βασίλης επικεντρώθηκε στη συνέχεια στα θέματα της Παιδείας, σε σημαντικό πολιτικό ρόλο στο υπουργείο, με επιμέλεια και ευσυνειδησία, με ιδέες και συγγραφικό έργο. Αυτό δεν ήταν χωρίς κόστος προσωπικό στην επιστημονική του καριέρα που φαινόταν πως θα ήταν λαμπρή.

Κρατήσαμε την επαφή και τη φιλία μας ακόμα κι όταν οι γεωγραφικές συντεταγμένες μάς έφεραν σε απόσταση. Μέχρι που ήρθε το περασμένο Σάββατο το θλιβερό μήνυμα. Ο Βασίλης «έφυγε» τόσο βιαστικά... Και δεν προλάβουμε να βρεθούμε ούτε στην Κύπρο ούτε στην Κω.

Δεν πρέπει να αναβάλλουμε, ο χρόνος δεν είναι ανεξάντλητος. Φεύγει μαζί και οι άνθρωποι μας... Και η απόσταση δεν είναι πια μόνο τρεις στάσεις δρόμος, όσο ήταν τότε από Κερασούντος μέχρι Ευρυτανίας...

----- Κυριάκος Τσιμίλλης --- ktsimillis@cytanet.com.cy --- 9 Φεβρουαρίου 2025 -----